

CALZADA, Arcadi [et al.]: *El cubisme i tendències afins: Col·lecció Fundació Museus Nacionals de Venècia, donació Pedro Vallentlla Echeverría*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2007. 136 p.

CAMPUBÍ SENSADA, Josep: *Conquesta i estructuració territorial del Berguedà (s. IX-XI): La formació del comtat*. Lleida: Universitat de Lleida, 2006. 232 p.

CARBÓ-DORCA, Ramon: *Laberint de laberints*. Girona: CCG Edicions, 2007. 316 p.

CARMANU MAINADÉ, Xavier: *Captiu i desarmat*. Girona: CCG Edicions, 2007. 96 p.

CASAS, Cristina: *La mateixa pedra*. Girona: CCG Edicions, 2007. 72 p.

CASAS, Josep; SOLER, Victòria: *Vilaür*. Girona: Diputació de Girona / Caixa de Girona, 2006. 96 p.

CASTELLS, Esther: *De bell antuvi... Girona*. Barcelona: Edicions Marrè, 2007. 101 p.

CENTRE EXCURSIONISTA DE LLORET DE MAR: *Mont: Imatges de muntanya i natura*. Lloret de Mar: Centre Excursionista de Lloret de Mar, 2007. 252 p.

Centres educatius públics i privats concertats: *Curs 2007-2008, educació infantil, primària i secundària*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 116 p.

COLOMER, Joel [coord.]: *Documentació notarial i arxius: Els fons notarialmentals com a eina per a la recerca històrica: Jornades celebrades els dies 5 i 6 d'octubre de 2006 a l'Arxiu Històric de Girona*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007. 308 p.

COMAS LAMARCA, Mercè [ed.]: *Del seu afm. Espriu. Correspondència de Salvador Espriu amb Antoni Comas*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007. 144 p.

DIVERSOS AUTORS: *4t Congrés Internacional Docència Universitària Innovació: La competència docent. Vol. 1*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 528 p.

DIVERSOS AUTORS: *Escola rural i municipi: La importància de l'escola en els pobles petits: Xlles Jornades d'Escola Rural (Figueres-Vilopriu, 22 i 23 de març 2007)*. Gi-

La memòria és un pont

MIRAMBELL I BELLOC, Enric.
Retalls de la vida gironina.
Ajuntament de Girona.
Girona, 2007. 304 pàgines.

El gènere de la crònica escrita té unes arrels molt fondes en el temps, i per aquesta raó té una connotació de solemnitat, de gran història. Les ciutats que mereixen l'honor de tenir un cronista oficial saben prou bé que tal personalitat ha d'exercir la tasca amb el rigor de l'historiador, però connectat amb el present, fent de pont pedagògic entre allò que es desenterra i l'actualitat vivíssima. La vocació és, doncs, educadora. La ciutat de Girona té el goig de tenir el Dr. Enric Mirambell i Belloc com a cronista oficial. El lector fidel del nostre cronista, en el seu vessant de publicista ha pogut comprovar que els darrers anys han sortit tres llibres de Mirambell que són reculls de cròniques publicades al *Diari de Girona* durant més de vint anys, la qual cosa vol dir que el nombre d'articles ascendeix a un miler.

Ha aparegut ara el quart llibre, que es titula *Retalls de vida gironina*. És un agrupament d'articles dividit en tres capítols que ens presenten la vida quotidiana, les places i carrers i el patrimoni monumental de la ciutat. L'autor es presenta dient que el seu treball és «espigolar», però el lector ja veurà

que el llibre va més lluny, fins al segar i el batre. Amb aquest volum —i amb tota la seva col·lecció—, Girona té a la mà un testimoni excepcional del pas del temps, amb els seus guanyats, les seves temences i tot el que l'acompanya. Resulten, per exemple, alligadorats aquests diàlegs imaginaris que el cronista auscultava i escriu entre pedres venerables, indrets i monuments. És una ocasió de llegir pàgines plenes de noms i situacions rescatats amb delicadesa com si sortissin d'una vitrina; s'hi pot sentir el fred ancestral dels gironins, les olors i fortors que desprenien els carrers degradats, l'esclavatge de les restriccions elèctriques, i s'hi troben noms que sonen a cosa arcaica o desconeguda, com ara l'*arquilla*, el *tapaboques*, el *caixista* d'una impremta o el *xuíxo* del sereno.

A les ciutats educadores el passat és una pedagogia oberta. El temps ensenya. Entre moltes altres coses il·lustratives, llegim al llibre

que el 1993 es va celebrar al Barri Vell un concert de campanes. Diu Mirambell: «Tots els espais s'anaven omplint d'un públic delerós d'assaborir aquella hora deliciosa de la nit». Tot un possible punt de lectura i d'atenció per als activistes culturals de 14 anys després. Cal reconèixer el mèrit del cronista que posa memòria i també interpel·lació a la ciutat actual.

Jordi Dalmau

Un catàleg imprescindible

MARQUÈS, Josep M.

Impresos dels s. XV-XVI. Biblioteca del Seminari de Girona.

Col·lecció Francesc Monsalvatge, 7. Diputació de Girona, 2007. 247 pàgines.

La figura de Josep M. Marquès i Planagumà és a bastament coneguda en el món de l'arxivística i la documentació, no tan sols en l'àmbit gironí, sinó també en el català. Des del seu càrrec d'arxiver diocesà de Girona ha impulsat des de fa una colla d'anys una continuada i ingent tasca d'anàlisi, catalogació i informatització del magnífic fons documental de l'arxiu, a més del fons bibliogràfic diocesà conservat a la biblioteca situada a l'antic edifici del Seminari Diocesà gironí.

Fidel a la seva tasca, ara Josep M. Marquès fa una nova i molt important contribució al coneixement d'aquest antic fons bibliogràfic diocesà gironí amb la publicació de l'obra que ressenyem, dedicada a la catalogació dels llibres impresos dels s. XV-XVI conservats en aquesta biblioteca, i que completa així altres volums anteriorment publicats, com *Els incunables de la Biblioteca del Seminari de Girona. Catàleg*, de Joan Baburés, antic bibliotecari (1985), o *Impresos gironins de la Biblioteca del Seminari Diocesà 1502-1936*, del mateix Josep M. Marquès (1987).

El llibre que ens ocupa, prologat amb tota cura per Jaume de Puig, està estructurat d'una manera molt correcta i clara, com escau al tarannà del seu autor, avesat en el difícil art de fer mengívola al gran públic la, a vegades, difícil vianda documental. En una precisa introducció, s'expliquen de manera sintètica però del tot acurada els objectius de l'obra, i la formació, procedència i vicissituds històriques de la present col·lecció. L'anàlisi dels autors, els editors i les impremtes de procedència dels autors dels manuscrits enriqueixen una presentació que permet al lector, erudit o no, copsar l'essència i riquesa que presenta aquesta col·lecció gironina conservada a la Biblioteca de Sant Martí Sacosta.

L'autèntic cos del llibre, el verdader sentit d'aquesta publicació, està format evidentment pel catàleg dels llibres impresos dels segles XV-XVI. En total són 556 obres, convenientment i curiosament descrites, amb una minuciositat que el lector agrairà i que permet fer-se una idea de l'extraordinària vàlua de la col·lecció. La cultura humanística de l'època està representada en aquest fons per importants obres de ciència jurídica, comentaris bíblics, teològics, patristics, i també d'altres branques del saber de l'època com la gramàtica, la medicina i la geografia, editades en la majoria dels casos en els grans centres editorials de l'època: Lió i Venècia, o Barcelona, en el cas de Catalunya. Les il·lustracions del catàleg, amb unes excel·lents reproduccions fotogràfiques d'algunes de les obres més representatives del fons, a més d'uns útils índexs d'autors al final de l'edició, permeten al lector tenir una visió molt fidedigna del fons do-

cidental que recull la present monografia.

En el cas que ens ocupa, es fa realitat la dita «Hom treballa com viu». I és que aquesta obra n'és un exemple clar; paradigmàtic, diríem. La tossuderia i el treball constant del seu autor, sempre amb l'objectiu de posar a l'abast del gran públic i dels estudiosos la documentació i els textos antics provinents del patrimoni documental diocesà, han permès tenir a les mans, ara, un catàleg excepcional d'un fons únic a la ciutat de Girona, tal com el mateix Josep M. Marquès explica en una part de la seva obra, «escrita amb voluntat de mostrar la part més valuosa del fons antic de la biblioteca diocesana». Sens dubte, tot un luxe que l'autor regala a la comunitat cultural gironina.

Narcís Amich

Recuperant la història d'un estany recuperat

MERCADAL I COROMINAS, Gabriel.

Notes històriques i geogràfiques de l'antic estany de Sils: límits, termes i hidrònims.

Ajuntament de Sils. Girona, 2006. 71 pàgines.

L'any 1998 l'Ajuntament de Sils, en conveni amb la Fundació Natura i amb cofinançament de la Unió Eu-

ropea, va posar en marxa la restauració de l'estany de Sils. Aquest estany és el que queda d'una antiga llacuna que sembla que ocupava una superfície de poc més de 7 km², en una zona de difícil drenatge i fortes oscil·lacions de nivell segons les pluges, i els intents de dessecació de la qual es documenten ja des del segle XIII. Les raons d'aquesta lluita secular de la societat contra l'aigua són comunes amb moltes altres llacunes endorreiques: fer front als problemes de salubritat que ocasionaven les aigües estancades i, sobretot, guanyar noves terres de conreu per abastir d'aliments una població en augment. Els intents de dessecació foren molts, però sembla que no va ser fins a l'any 1851, en què es construí la sèquia de Sils, que culminaren amb èxit. Al llarg de tot aquest procés i fins als nostres dies, s'ha anat modelant un paisatge, ple de valors naturals, culturals, històrics, d'identitat, un paisatge que cada vegada tenim més clar que cal protegir.

Però de quina manera es pot recuperar i protegir un estany? La majoria de les actuacions que coneixem s'adrecen a polítiques conservacionistes que tenen com a fita principal la restauració dels ecosistemes naturals propis d'aquests ambients tan marcats per l'aigua. En el cas de l'estany de Sils, s'han o s'estan recuperant prats de dall, espècies